S.A.T.

7-a JARO, N-o 344 LEIPZIG, 7. / 5. 1931

ESPERANTO JE LA SERVO DE L' TUTMONDA PROLETARO

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA
KULTURA KAJ INTERHELPA ORGANIZO DE PROLET-ESPERANTISTOJ

APERAS SEMAJNE | REDAKTEJO: 14, avenue de Corbéra, Paris 12e. — GVIDANTO: E. Lanti. — SIDEJO DE PLENUM-KOMITATO DE SAT: 23, rue Boyer, Paris 20e. — ADMINISTREJO: R. Lerhner, Kolmstrasse 1, Leipzig O 27 (Germanio). | APERAS SEMAJNE

Kiam la demokrata revolucio triumfis en Ĉinio

Hodiaŭ mi provos skizi per kelkaj vortoj la veran situacion de la laborista klaso en la nova lando de l' triumfanta demokratio — Ĉinio. Ĉu vi scias, kion signifas tiu triumfo por la ĉinia proletaro? Do, aŭskultu, vi, kiuj ankoraŭ havas naivajn iluziojn pri la demokratio.

Estas la 8-a de marto 1931. Matene je la 8-a horo la tuta urbo (Kanton) prezentas aspekton tute ne kutiman por la loĝantaro. Kio okazas? Tute simple, okazas *manifestacio*.

Antaŭ kelkaj jaroj, en kruelaj k sangaj bataloj, la demokratio naskiĝis en Kanton. Okazis, ke dum kelkaj tagoj la tuta urbo estis posedata de la ruĝa armeo, armeo el laboristoj k kamparanoj. Dum unu semajno nur, la proleta potenco sukcesis flirtigi la ruĝan flagon super tiu ĉi urbo. Tio estis okazinta tute simple, k preskaŭ sen batalo. Pace jam, la Kantona Komuno komencis organizi la diktaturon de l' proletaro. Kompreneble tio ne plaĉis al la naciistoj, tute same kiel tio ankaŭ ne plaĉis al la tutmondaj imperiistoj. Tial laŭ la sama maniero kiel en Francio en la jaro 1871, la kontraŭrevoluciuloj, la tielnomataj patriotoj, je la nomo de sia patriotismo ne hezitis postuli helpon de la fremdaj militistaroj, kiuj tiam estis en Kanton.

En kvar tagoj, la faruloj de ordo k paco, post glora k heroa defendo de la ruĝarmeanoj, sukcesis tamen forpeli la "banditojn" (tiel oni en tiu ĉi lando kutimas nomi la komunistojn). Ĵaluzaj pri la laŭroj de fifama franca heroo (la eta Tjer-Thiers), la novaj venkintoj fariĝis senkompataj por ĉiu, kiu estis k eĉ nun ankoraŭ estas suspektata esti komunisto.

Dum la tagoj, kiuj tuj sekvis la finon de la batalo, estis senkompate murdataj, ofte sen juĝo eĉ, centoj k miloj de la plej bonaj tavoloj de la proleta klaso. Inter ili oni plej zorge elektis la plej klerajn k la plej sindonajn laboristojn aŭ proletajn studentojn. Tute egale oni mortigis, ne atentante pri la aĝo k la sekso de la kondamnitoj.

La plej simpla k plej rapida ekzekutmaniero estas jena: Oni vicigas la ekzekutotojn ope k genuflekse, metante malantaŭ ĉiuj mortontaj la ekzekutiston. Je unu sola signalo, la ekzekutistoj pafas la viktimon. Post tio oni nur bezonas entombigi ilin, plej ofte en la foso mem, kiujn ili jus finis fosi.

Tombejo, kie putras 20 000 klasbatalintoj, mortigitaj en Kanton antaŭ kelkaj jaroj de la reakcio. (Foto de K-do Perer.)

Do, en tiu ĉi marta mateno, la venkinta demokratio festis tiun gloregan datrevenon. Rapide mi skizas ĝin.

Jam ĉe la ektagiĝo aŭdiĝis tra la tuta urbo konfuzaj bruoj. Inter la 7-a k la 8-a horo la ĉefaj stratoj de la urbo pleniĝis de "popolo". Tiu "popolo" — kiel oni plej kutime nomas ĝin ĉi tie — konsistis el la tuta burĝa infanaro k la burĝa studentaro. Plej multe la manifestaciantoj estis vestitaj per tute novaj k puraj vestaĵoj. Ĉi tiuj estis en plej oftaj kazoj la uniformoj de usona deveno: skota kostumo.

Kelkaj taĉmentoj posedis sian muzikistaron, sed ĉiuj tramarŝis ne tro orde. Kune kun la pseŭdaj soldatoj oni ankaŭ venigis por reprezenti tiun popolon, kelkajn taĉmentojn de la oficira lernejo. La ĉielo estis traflugata de kvin milit-aeroplanoj, kiuj de tempo al tempo jetis flugfoliojn sur la urbon.

Finante la manifestacian kolonon, sekvis veturiloj k ŝarĝaŭtomobiloj plenigitaj de soldatoj k policistoj, bone k zorge armitaj. La manifestaciantoj trapasis la stratojn silente k senefekte. La vera popolo, t. e. la laboristaro, tute ne atentis pri tiu patriota manifestacio. Kelkaj scivolemuloj staris sur la trotuaroj, sed eĉ la plej granda kvanto de la komercistoj ne eliris el siaj butikoj por rigardi tiun patriotaĵon.

La laboristoj daŭrigis, jen sur la antaŭtrabaĵoj, jen sur la stratoj, aŭ ĉe la fundo de la malantaŭaj butikoj, sian laboron.

Kontraste kun tiu "popolo", kiu manifestaciis, la vera nia, vestita el ĉifonoj, daŭrigis siajn okupojn.

La riĉa infanaro tie paradis, k dume la malriĉaj infanoj eĉ ne levis la kapon, tiom distritaj ili estis, okupataj ludi en la malpuro de la kotplena strato.

La laboristoj vere ne tiom zorgis pri tiu manifestacio kiel la policistaro pri ili. Ja sur la loko, kie sin trovas amasigitaj la laboristoj, kiel ekzemple en la konstruataj stratoj, k ankaŭ ĉirkaŭ la fremda koncesio, ĉe ĉiuj stratanguloj staris duope la policistoj kun ŝargitaj revolveroj en siaj manoj.

La popola soldataro ankaŭ ne estis en la strato, en tiu momento. Ĝi estis zorge rezervita, en la staloj, kiuj servas al ili kiel loĝejo. Tie ili atendis nur la eventualan okazon, repacigi la ordon, se eventuale ĝi estus ĝenata. Kaj tia estis tiu patriota manifestacio

popola. Je la deka horo ĉio estis finita, k la plej feliĉaj homoj estis sendube la studentoj, kiuj ĝuis liberon dum tiu tuta tago. —

Kiaj do estas la rezultoj de 12 jaroj de demokrata respubliko en Kanton?

Antaŭ ĉio tio, kion oni plej unue vizitigas al la fremdulo, estas, kompreneble, la neeviteblaj monumentoj por honori la memoron pri la "heroj" de la nacia revolucio.

Proksime apud la urbo oni jam konstruis k finkonstruas kelkajn belegajn monumentojn. Milionoj estis elspezitaj por tio. Por ilin konstrui, kiom da laboristoj pereis? Sed kio estas laboristo por la mendintoj?

En alia parto de mia raporto speciale pritraktonte la veran vivon de l' laborista klaso en ĉi tiu urbo mi hodiaŭ simple volas rimarkigi, ke eĉ post ilia morto oni traktis tre malsame la viktimojn. Sur la dekstra flanko de la tombejo stariĝis luksaj monumentoj, kiuj montras, ke tie oni entombigis kelkcentojn da naciaj kadavroj. Tamen se vi estas kun iu laboristo, li antaŭ ĉio montros al vi tre modestan ŝtonblokon, starantan super betonita fosego.

Tie sube dormas por eterne 20 000 el niaj K-doj. Tiuj estas la viktimoj de la gloraj tagoj, kiujn la demokratio festis hodiaŭ. 20 000 el niaj K-doj kuŝas tie k eĉ neniu ŝtona enskribo atestas pri tio (kompreneble).

Tamen la Kantona laboristaro ne forgesas siajn fratojn, unuope ofte vizitas la modestan tombejon, parencoj, amikoj aŭ simple klaskonsciaj laboristoj.

La aliaj rezultoj de la burĝa venko estas kelkiom da belaj lernejoj, kiujn ili konstruis, sed nur por burĝaj infanoj kompreneble. La proletaj infanoj ne bezonas lernejojn; k kiam tamen hazarde oni instruas proletajn infanojn, tiam por ili sufiĉas la malnovegaj konstruoj, kiel ekzemplo ekspreĝejo, aŭ similajoj.

En venonta priskribo mi pritraktos la vivkondiĉojn de l' Kantona laboristaro, tiom kiom estis eble al mi ekscii pri tio. *L. Perer (Peraire), 9344.*

La hispana respubliko en la laborista gazetaro

Ĉar ni bedaŭrinde ne ricevis raporton el niaj K-doj en Hispanio mem pri la ĵusaj okazintajoj, ni opinias konvene k interese konigi al la legantaro almenaŭ la esencon de la raportoj k opini-esprimoj, kiujn publikigis pri tio la laborista gazetaro franclingva per la buŝo de siaj speciale al Madrido senditaj reprezentantoj (escepte la anarkista, pri kiu ni ĉerpas la opinion el redakcia artikolo de anarkista gazeto aperanta en Parizo).

En la socialista ĵurnalo "La Popolano" (Le Populaire) Frosar (Frossard) prezentas sian vidpunkton, siajn impresojn en lumo tre optimisma rilate

MACIA
la respublikana ĵurrompanto, kiu perfidis Katalunion, postulantan sian sendependecon. (Bildo k teksto el La Homaro.)

al la plua disvolviĝo de l' juna respubliko. Li fidas, ke la socialistaj K-doj enirintaj kiel ministroj la novan registaron koalicie kun demokrataj respublikanoj, garantios la iom-postioman atingon de pozitivaj akiroj sur la vojo al socialismo. Alveninte du tagojn post proklamo de la respubliko en Madridon, li entuziasmiĝas pri la festa ĝojo de l' loĝantaro, la ĉiea agitiĝo por kunhelpi sukcesigi la novan reĝimon. Li ankaŭ trovas entuziasmajn vortojn pri la ruĝaj flagetoj sur aŭtomobiloj, la ruĝaj brakrubandoj de l' Madridaj policanoj, la ruĝa flagego sur la konstruo de l' Just-minister-io k pri aliaj eksteraj signoj pri la reĝimŝanĝo. Kaj li konstatas:

"La revolucio ne malordegigis Madridon. La balotila kanonado sufiĉis por renversi unu el la plej malnovaj monarkioj de Eŭropo... Fakte, kun la falo de Primo de Rivera komenciĝas la hispana revolucio. Sed ĝi havas tiun ĉi unikan karakteron esti iel leĝa revolucio. Ĝi atestas pri la ne tro alte taksebla valoro de l' universala voĉdono. Revolucio politika, sendube. Almenaŭ pormomente. Revolucio tamen. Kaj el ĉiuj revoluciaj armiloj, ni do rekonu, ke la balotilo ne estas la malplej efika, estante la malplej mortiga. La laborista klaso, kun sia solida partio, disciplinita, formita en la batalo, kun la 300 mil sindikatanoj de l' hispana Labor-konfederacio[1], estis kapabla certigi la respekton de l' popola volo... Tiu ĉi reĝimŝanĝo similas preskaŭ, pro la kondiĉoj, en kiuj ĝi estiĝis, al ŝanĝo de ministraro..."

En la komunista ĵurnalo "La Homaro" (L'Humanité) Peri opinias, ke la regantaj klasoj en Hispanio ne havis, konsidere la ekonomian k socian krizon, alian alternativon por savi la strukturon de l' reĝimo, ol: aŭ formi konstitucian demokrate-liberalan registaron (subtenatan de l' socialistoj) aŭ renversi la monarkion k starigi respublikon; k ke oni decidiĝis por la dua solvo pro la kreskeganta malpopularo de l' monarkio ĉe la popolamasoj. Li konstatas, ke la manifestacioj, kiuj okazis la sekvintan tagon de l' balotoj en la grandaj urboj, ne havis distingan revolucian karakteron, kiun ili tamen estus akirintaj, se la reĝo estus provinta kontraŭstari per diktatoreca perforto la popolan movadon. Peri diras, ke la respubliko ne povas solvi la plej fundamentajn problemojn, kiuj estas la samaj kiel sub la monarkio, ke ĝi eĉ "en la nuna momento estas la plej taŭga organizo por senbridigi sur la proletaron la plej sovaĝan reakcion. La posedantaj klasoj tion cetere tre bone komprenis. Kontraŭe al la senpripensaj antaŭdiroj, la peseto[2] tre honore rezistis al la politikaj skuoj de l' lasta semajno. La bankoj aliĝas kun elmontremo al la nova povo..." Sed li atentigas aliflanke pri tio, ke la respublikanaj iluzioj en la lando estas grandegaj ĉe la popolamasoj, k male la komunista influo malgrandega pro manko de forta organizo, ĵurnalo ktp. Atentiginte pri la instru-ministra sciigo, ke la katolikismo restas ŝtata religio, li rimarkigas, ke socialistoj k anarkistoj ĝoje aklamas la respublikon k donas al ĝi sian apogon.

Li esprimas kun insisto sian bedaŭron pri la perfido, kiu kaŭzis la entombigon — post nur 5-taga ekzisto — de la sendependa respubliko de Katalunio, kies loĝantaro, precipe la laboristoj, havas fortan nacian senton bazitan sur propra lingvo.

En la anarkista organo "La Liberecano" (Le Libertaire) diras al ni B. Andre, salutinte la "venkon, kies tutan gravon oni ne ankoraŭ povas kompreni, ĉar apartenas antaŭ ĉio al la

[1] Temas pri la "Ĝenerala Unuiĝo de Laboristoj". — *Red.*
[2] Hisp. monunuo. — *Red.*

revoluciuloj ĝin kompletigi k firmigi“, ke ili (la hispanoj, ĉasinte sian reĝon, “atentu, ĉar ĉirkaŭ ili vagas spione potencaj malamikoj; potencaj per la rimedoj de esplorado, pri kiuj ili disponas, k per la mono. Eklezio k Kapitalo ne estas ŝancelitaj per la skuo; nu, ili estâs la du esencaj fortoj de l' sklavigo k de l' mizero; ĉie, kie ili sin trovas, ili dividas k ili putras. Por ne esti sciinta, ke la socia revolucio estas kontinua kreado, la nia[1] estis malsukcesa. Ni deziras por la hispanoj, ke ili realigu tion, kion ni ne povis fari k ke ili ne kontentiĝu pri balotilo, per kiu oni tromp-esprimas tro facile la opinion k oni sankcias sian propran sklavecon.“

LA EFEKTIVIGO DE LA KVINJARA PLANO K LA SOCIALISMA KONSTRUADO

Konfirmiĝas pli k pli, ke la Kvinjara plano estos, en siaj ĉefaj trajtoj, efektivigata dum kvar jaroj. Tiu fakto estas treege grava por la eŭropa politiko. Por klarigi al si ĝian gravon, sufiĉas kompari la antaŭkalkulojn pri la plano por la kvina jaro (1932 ĝis 1933) kun la situacio en la unua jaro (1927—1928).

	jaro 1927–1928	jaro 1932–1933
Suma produkto de elektra energio (miliardoj da kvh)	5,1	22
Suma elfosado de brulaĵo (milionoj da milkilogramoj	57,6	105,3
Feraj minaĵoj (milionoj da milkilogramoj)	3,3	10
Maŝinaj konstruoj, kaldronegoj (kvadratmetroj da varmigsurfaco)	114 000	300 000
turbinoj (kv)	60 000	650 000
Kolektivigo de la kampkulturo prisemata areo de la kolektiva sektoro (milionoj da hektaroj) .	2,3	27
Transportoj, cirkulado de komercaĵoj (milionoj da milkilogramoj)	150	280

Tiuj kelkaj nombroj, kiuj, mi ripetas tion, estos sendube superataj, pruvas, ke USSR eniras la vojon de rapida pligrandigo de sia produktado, k vojon de utiligo de siaj multnombraj riĉaĵoj, kiujn la carismo ne ekspluatis. Sed, la ĉefa demando por ni, revoluciuloj, estas ĉu tiu produktada pligrandigo indikas, aŭ ne, iradon al socialismo.

Socialismo estas nek direktata ekonomio, nek pligrandigita produktado, nek koncentrigo de la produktrimedoj. Socialismo estas, esence, forigo de la ekspluatado al homo de homo, estas starigo de senklasa socio. La ekzisto de reganta klaso evidentiĝas per la ŝtata povo, kies rolo estas daŭrigi la superregadon de tiu klaso. La studo pri la ŝtato havas, do, precipan sencon por la koncerna demando.

Lenin, kiu komprenis la tutan gravon de la ŝtata problemo, skribis dum aŭgusto 1917, t. e. du monatojn antaŭ la Oktobra revolucio, sian faman verkon: *Ŝtato k Revolucio*. En tiu libro, li klopodas “restarigi la veran doktrinon de Marks pri la ŝtato“, k konigi sian propran koncepton. Mi ne povas pli bone fari ol lasi al li la parolon; la ĉiulandaj leninanoj certe ne riproĉos tion al mi.

“La ŝtato — skribas Lenin — estas rezulto k sinevidentigo de nepacigeblo de l' klasaj kontraŭdiroj. La ŝtato estiĝas tie, tiam k tiom, — kie, kiam k kiom la klasaj kontraŭdiroj ne povas esti interpacigitaj. Kaj renverse: la ekzisto de l' ŝtato pruvas, ke la klasaj kontraŭdiroj estis nepacigeblaj.

La ŝtato estas la instrumento de ekspluatado al la subpremata klaso. Por trudi sian superregadon, la reganta klaso starigas armitan forton, diferencan de la popolamaso, kiu disponas la malliberejojn k ĉiajn subpremajn instituciojn.

“Ni rajtas paroli pri apartaj taĉmentoj de armitaj homoj, ĉar propra al ĉiu ŝtato socia regpotenco ne koincidas senpere kun la armita loĝantaro, kun ĝia ‘memaganta armita organizo‘...

“... Por financado de aparta, staranta super la socio, socia regpotenco estas bezonaj impostoj k ŝtataj ŝuldoj...

“Posedante la socian regpotencon k la rajton devige preni impostojn, la ŝtatoficistoj — skribas Engels, fariĝas organoj de l' socio *super* la socio...“

“La du institucioj plej karakterizaj por ĉi tiu ŝtatmaŝino estas la ŝtatoficistaro k la konstanta armeo...“

“En ĉi vortoj rompi la burokratemilitan maŝinon“ enestas la mallonge esprimita ĉefa leciono de l' marksismo rilate la problemon pri la taskoj de l' proletaro en revolucio koncerne la ŝtaton...“

“Tia sinsekvo de l' okazintaĵoj devigas la revolucion *‘koncentrigi ĉiujn fortojn de l' detruo‘* kontraŭ la ŝtata regpotenco, devigas meti kiel celon ne la plibonigon de l' ŝtatmaŝino, sed *la detruon, neniigon ĝian...*“

“Per kio ĝin anstataŭos la proletaro — pri tio la plej instruan materialon donis la Pariza Komuno. —

Lenin citas jenon laŭ Marks: “La unua dekreto de l' Komuno estis la neniigo de l' konstanta armeo k ĝia

[1] T.e. franca (de 1789). — *Red.*

anstataŭo per la armita popolo... La Komuno formiĝis el la elektitaj per la ĝenerala elektorajto en diversaj regionoj de Parizo urbaj deputitoj. Ili estis respondecaj k ajnatempe ŝanĝeblaj. La plejparto da ili konsistis, estas memkompreneble, el laboristoj aŭ el rekonitaj reprezentantoj de l' laborista klaso... La polico, ĝis nun estinta ilo de l' ŝtata registaro, estis tuje senigita je siaj politikaj funkcioj k transformita en respondecan organon de l' Komuno, ŝanĝeblan ajnatempe... Samtiel — la ŝtatoficistoj de ĉiuj aliaj administraj fakoj... komencante de l' membroj de l' Komuno, de supre ĝis malsupre, la socia servo devis esti plenumata por *la salajro de laboristo*... Post la forigo de l' konstanta militistaro k de l' polico, de tiuj iloj por la materiala regpotenco de l' malnova registaro, la Komuno senprokraste eklaboris por rompi la ilon de spirita premegado, la forton de l' pastroj... La juĝistaj postenuloj perdis sian ŝajnan sendependecon... Ili devis estonte esti elektataj malkaŝe, esti respondecaj k ŝanĝeblaj...“ (Marks: La civila milito en Francio.) Kaj li daŭrigas:

“Do, la disrompitan ŝtatmaŝinon la Komuno anstataŭis kvazaŭ “nur“ per pli plena demokratio: la neniigo de l' konstanta armeo, la plena elektateco k ŝanĝebleco de ĉiuj oficuloj... La demokratio efektivigita kun tia pleja pleneco k konsekvenco, kun kio tio ĝenerale estas pensebla, transformiĝas el la burĝa demokratio en la proletan...“

“La plena elekteblo, la ŝanĝeblo en *ajna tempo* de ĉiuj senescepte postenuloj, malaltigo de ilia salajro ĝis la ordinara ‘laborpago de laboristo‘, tiuj ĉi simplaj k ‘memkompreneblaj‘ demokratiaj rimedoj, unuigante plene la interesojn de l' laboristoj k de la plejparto de l' kamparanoj, servas samtempe kiel ponteto, veniganta de l' kapitalismo al la socialismo...“

“Por la proletaro estas necesa la ŝtato — ĉi tion ripetas ĉiuj oportunistoj, socialŝovinistoj k kaŭtskianoj, kredigante, ke tia estas la instruo de Marks, k ‘forgesante‘ aldoni, ke, unue, laŭ Marks, por la proletaro estas necesa nur la formortanta ŝtato, tio estas, organizita tiele, ke ĝi senprokraste komencu formortadi k ne povu ne

formorti kaj, due, por la laboruloj estas necesa la ŝtato, tio estas 'la proletaro organizita en reganta klaso'."

Malfonge, por Lenin kiel por Marks k por Engels, la ekzisto de ŝtato estas pruvo pri klaskontraŭdiroj. La laborista ŝtato, nepra dum la provizora periodo inter la kapitalismo k la socialismo, diferencas per la sekvanta ecaro:

La konstanta armeo estas forigata k anstataŭata per armita popolamaso. La polico estas senposedigata je siaj politikaj funkcioj. Ĝi fariĝas nur urba oficfako. Ĉiuj ŝtatoficoj, senescepte, estas elekteblaj k ajnatempe ŝanĝeblaj. La salajroj de la ŝtatoficistoj ne superas la kutiman laboristan salajron. Finfine, tiu ŝtato devas pli k pli formortadi.

Koncernas niajn sovetiajn K-dojn sciigi al ni, ĉu la efektivigo de la Kvinjara plano iras sampaŝe kun la aliigoj de la ŝtato, kiuj antaŭsignas la iradon al la socialismo. *8 555.*

LA KLASBATALO TRA LA MONDO

Kapitalista mismastrumado (Germanio)

En Metingen (Möttingen), Suda Germanio, ekzistis moderne instalita cementfabriko, kiu produktis la plej bonan k kvalite plej valoran cementon en tuta Germanio. Disvendo k mendoj abundis por longa tempo, eĉ ankaŭ en la nuna kriza periodo. 200 laboristaj familioj akiris sian panon per tiu ĉi fabriko. Metingen estas la sola bavaria loko, kie troviĝas cementspeco aparte taŭga por akvaj k subakvaj konstruoj; la fabriko do povis produkti senkonkurence k tial ne aliĝis al la cementsindikato. La cement-potenculoj, pro tio ĉagrenitaj, forĉacetis la ekspluatgrundon en la ĉirkaŭo de l' fabriko, por ke estonte ĝi ne plu havu materialon. Poste la cement-sindikato reduktis subite la prezon por 10 toneloj da cemento de 520 al 280 mk. germ. (sub memkosta prezo), por tiel devigi la Metingen-an fabrikon aliĝi la sindikaton. Sed ili fiaskis, ĉar la ĉefakciulo aĉetis pliajn akciojn. En parlamento ekestis postulo, ke la regno elproprigu la fabrikon, kiu intertempe estis malfunkciigita (la laboristoj iĝis senlaboraj). La peticio trovis akcepton, sed la regno nenion faris; ŝtatsekretario Funke deklaris, kiam aperis interesito kun la bezonata kapitalo, ke Bavario ne kapablas elpaŝi per la elproprigo. Sed anstataŭe la cementsindikato elpaŝis por tute malkonstruigi tiun cementfabrikon, kiu produktis unuaklasan varon, k iom gajni per tiu detruo. La cementprezo ree altiĝis ĝis 520 mk. g. por 10 toneloj. — Tiel la kapitalismo mastrumas ĉie; el Eŭropo ĝi forigas milojn da spindeloj al Ĉinio k Hindio; ĝi ĉesigis mineksplutadon ĉe Zig (Sieg)-rivero, anstataŭigante ĝin per "pli malkara" fero el Kanado k Svedio; al Kanado ĝi forlogas hungarajn etbienulojn en minsklavecon. La ŝtato havas ne nur la rajton, sed eĉ socian k etikan devon elproprigi la produkt-akirajojn de l' kapitalistoj k ilin redoni kiel laŭleĝan proprajon al la laboristoj, per kies laboro kreiĝis la fabrikoj. Kion valoras tiuokaze la perfort-dekretoj de Bruning k la proponoj de l' komisiono por laborhavigo? *Ajo (15 455).*

La premeganta diktatoreco en Venezuelo

Akra teroro furiozas en Venezuelo sub la diktatoreco de Juan Vincente Gomez. En tiu ĉi tielnomata respubliko neniu elekto okazis depost tridek jaroj; ĉiuj politikaj kontraŭuloj estas ekzilitaj, mortigitaj, enkarcerigitaj aŭ forkuris. Pli ol 5000 politikaj malliberuloj, pli ol 10 mil ekzilitoj k 15 mil mortigitoj, jen la frukto de tiu ĉi sistemo. La malliberuloj estas katenitaj per pezaj ĉenoj en la fama "Rotunda", kie ili suferas la martirecon de malsato k soifo k estas turmentataj en infera maniero. Ofte du homoj estas ligitaj unu al la alia tage k nokte, jaron post jaro, per la sama ĉenaro. La studentoj de l' universitato de Karakas, proksimume 500, estas kondamnitaj al punlaboroj sur la stratoj, sen vestoj, nutrajo, malbone traktataj per la vipo de l' ekzekutisto k ŝarĝitaj per ĉenoj. Severa cenzuro gardas, ke nenia komuniko rilata al la reĝimo forlasu la landon. Okaze de la 100-jara datrevena soleno de l' sendependeco, la patrinoj de l' politikaj malliberuloj manifestaciis en la momento, kiam la prezidanto forlasis la katedralon. La amaso estis dispelata per maŝinpafiloj; tri virinoj k unu infano estis mortigataj.

Tiu ĉi diktatoreco povas sin teni nur dank' al la anglaj, holandaj k usonaj petrol-industriaj interesoj. Usono sola investis 200 milionojn en la petrol-industrio de Venezuelo. Anglaj, holandaj k usonaj militŝipoj certigas la diktatorecon de Gomez.

El Gazetservo de Intern. Antimil. Komisiono.

Instruistaj salajroj estas reduktataj en Irlando

La ĉefministro de Ulster deklaris en la parlamento, ke la registaro funde studis la demandon ŝpari en la administracio, k ke devus esti portataj pli da oferoj ol antaŭe estis planitaj. Interalie la instruistaro vidos malpliigataj siajn salajrojn je 7%; k ankaŭ oni haltigas la konstruadon de lernejoj. La instruistaj salajroj malpliiĝis jam en j. 1926 je 7% por povi disvolvi la duagradan k teknikan instruadon; cetere la tutaj elspezoj por la elementa instruado estis malpliigataj je 8% inter 1925 k 1928. Aldoniĝas koncentrigo de l' kamparaj lernejoj, kio sekvigas likvidon de postenoj.

Infansklaveco en Hungario

La deputito Poper (Popper) konigis en la parlamento, ke, dum la duono de l' tekslaboristoj estas senlaboraj, la okupado de infanoj en la teksejoj kreskas konstante. Tiuj ĉi infanoj laboras de 12 ĝis 16 horoj ĉiutage. Oni ruze evitas la malpermeson de noktlaboro por infanoj plialtigante ilian aĝon je 4 aŭ 5 jaroj sur la pagfolioj k la listoj de l' asekuraj kasoj. La estraroj k la labor-inspekto estas informitaj pri tiu ĉi situacio, kiun ili toleras. *Bulteno de Instrulab. Internacio.*

La edukado por senlaboraj gejunuloj (Germanio)

La saksa ministerio por popolklerigo disdonis monrimedojn al la komunumoj por mildigi la mizeron inter la junaj senlaboruloj. Sekve de tio en Majsen (Meissen) ekz. estis aranĝataj kursoj en la popol-altlernejo pri diversaj sciencaj temoj, gimnastiko, eĉ ŝakludo, kiun ili lernas ĉe la laborista ŝak-unuiĝo, k pri esperanto. Dum ĉiuj kursoj la junuloj ricevas senpagan trinkajon k manĝajon. Ĉio tio estas aranĝita por fortiri la senlaborajn gejunulojn for de la malbonaj influoj de la strato k de la senokupeco. Tiuj aranĝoj estas sukceso de socialdemokrataj klopodoj. *8204 (Majsen).*

Ĉu la Marksa ekonomio estas morta?

Nur tre malmultaj ekonomiistoj uzas la laborvalor-teorion. Unu el ili estas la nederlanda ekonomiisto k privata profesoro *S. de Volf* (Wolff), kiu verkis tre interesan libron[1] pri la konjunkturo[2], en kiu li aplikis la Marksan metodon k la laborvalorteorion. En sia verko, *publikigita antaŭ la nuna krizo,* li profetis ne nur ĝis *data precizo de monato* la usonan borsan krizon, sed ankaŭ la grandegan ekonomian mondkrizon. Dank' al lia objektiva metodo!

La libro estas dividita en du partojn. La unua entenas nur la materialon, nombrojn k statistikojn. La dua parto estas la teoria parto. La verkisto montris per multaj dokumentoj

[1] Het economisch getij.
[2] Ekonomia cirkonstancaro.

el Usono, Anglio, Francio, Germanio k Nederlando la ciklan movadon de la mondkonjunkturo. Li trovis du ciklajn movadojn: unu granda de 25 ĝis 18 jaroj k unu malgranda, kiu ripetiĝis ĉiu-10-jare; sed la distanco malgrandiĝis ĝis 7 jaroj en la nuna stato de l' socio.

En la dua parto li teorie klarigas la grandan k malgrandan ciklo-movadon, aplikante la Marksan metodon. Tiu tre interesa libro ĝis nun aperis nur holandlingve, sed germanlingva eldono estas preparata.

W. J. v. d. Woestijne (16 805), Amersfort.

don en sia "Fera Kalkanumo", ke kapitalisto povas ĉion toleri, escepte se oni minacas forpreni lian monujon. Kaj nun lia monujo estas minacata. Nekredeble, ke ili ne provos ĝin defendi per armiloj. Tial plej absurde estus, se niaj sovetiaj K-doj ekforĝus plugilojn k rikoltilojn el glavoj k kanonoj, antaŭ ol regos socialismo en tutmondo. Simpla sinmortigo. Nur unu solan rimedon mi vidas por eviti militon inter kapitalismo k socialismo, t. e. inter Sovetio k la cetera mondo: ĝi estas — revolucio en ĉiuj kapitalistaj landoj k starigo de proleta diktaturo. Tial ni ne prediku pacismon al niaj filoj k K-doj; ni nur klarigu al ili, kontraŭ kiujn ili devas direkti la pafilojn, se ili ne deziras mortaĉi en iu venonta milito, servonte por pliriĉigo de niaj parazitoj. Kaj se eksplodos la milito, ni transformu ĝin je revolucio. Tiel ni evitos ĝin.

Oni devas koni ne nur geometrion, sed ankaŭ taktikon, k ne kuri en faŭkon de raba besto, se ĝi baras nian rektan vojon, por eviti deflankiĝon portempan. *Geo (8194).*

LA GEOMETRIO DE L' VIVO

Oni instruis al ni en geometriaj lecionoj, ke rekto estas la plej mallonga linio inter du punktoj. Sed tiu leĝo ne validas en homa vivo, kvankam multaj (pardonu, ke mi nomas ilin naivuloj) volas agi en bona kredo, ke ankaŭ la vivgeometrio havas la samajn aksiomojn kiel planimetrio. Kiel ekzemple K-dino 15 408 (vidu la artikoleton "Pri la problemo de paco" en la n-o 340 de "S-ulo"), kiu indignas pro la devizo: "Militon kontraŭ imperiisma milito!", troviĝanta en "Soveta Pedagogia Revuo" kiel cito el iu rusa junpionira gazeto. Ŝi koleras, ke en Sovetio oni ankaŭ edukas infanojn militeme. Ŝi, konsciante la krimecon de l' militoj k la malutilon, kiun ili alportas al la homaro, proponas, por forigi ĉi tiun socian malfeliĉon, eduki infanojn en kontraŭmilita spirito, estu kia ajn la celo de l' milito.

Tre simpla solvo! Kaj ŝajne eĉ logika. Sed kion ni fine atingos tiel? Nenion, mi timas. Eble nur kelkajn pliajn malfeliĉulojn ni fabrikos, kiuj sidos duonon de sia vivlongo en malliberejoj pro rifuzo militservi aŭ iu alia simila "krimo". Dum milito oni certe procedos kun ili malpli ceremonie — tiam sufiĉos peceto da nikelo.

Oni ne pensu, ke mi volas defendi militon kiel socian fenomenon — ne, mi kondamnas ĝin same kiel K-dino 15 408; krome mi eble pensis antaŭe tute same kiel ŝi. Tial oni permesu al mi klarigi, kion mi pensas nun pri la problemo de milito k paco.

Milito estas malutila al la socio — do malmorala. Sed dum pro ĝi precipe suferas la laborista klaso, ĝi alportas profiton al la klaso de ekspluatantoj, — al kapitalistoj. Kaj ĝuste tial ĝi ekzistas ĉar ĝi estas utila al iuj, k ne pro tio ke oni estas stultaj k permesas al infanoj ludi per plumbaj soldatoj k starigas por ili kiel idealojn generalojn k aliajn militajn heroojn. Oni edukas infanojn (k ne nur infanojn) militeme, ĉar milito estas bezona al la regantaj klasoj por akiri novajn merkatojn aŭ defendi la malnovajn, k por ekstermi aŭ elvendi la varojn amasigitajn dum paca tempo pro blinda konkurado en produktado. Do la milito ne estas memstara fenomeno, sed nur neevitebla sekvo de kapitalisma sociordo. Ĉiu konsentas, ke malsanulo ne saniĝas per peno forigi la eksterajn simptomojn de l' malsano, sed per tio ke oni forigas ĝiajn kaŭzojn aŭ la kondiĉojn, kiuj favoris ĝian estiĝon. La kaŭzo de l' nuntempaj militoj estas kapitalisma sociordo; ni do devas antaŭ ĉio ĝin forigi, — tiam la militoj ĉesos ekzisti el si mem. Dum tio ne estas farita, neniom helpas, se ni edukas niajn infanojn kontraŭbatali militojn k ne ilian kaŭzon. Cetere ĉiuj publikaj institucioj de edukado celas ja nur plifortigi militemon k patriotismon (kiuj servas ja por la sama celo), tiel ke nia eduklaboro povas havi nur sensignife etan rezulton. Do por atingi pacon, ni ne kriu: "For la militon!" sed: "For la kapitalismon!"

— Sed Sovetio, — demandas nun nia K-dino k certe ankaŭ aliuj — Sovetio, kie oni konstruas novan socian sistemon, kiu pretendas forigi por eterne ĉiujn militojn k iliajn kaŭzojn?

Jes, en Sovetio oni konstruas socialismon k samtempe preparas sin kontraŭ milito k edukas militemon. Ĉu paradokso? Jes, sed nur ŝajne. Ĉar estas ja la celo de klaskonscia proletaro, inkluzive niaj sovetiaj K-doj, forigi kapitalismon el la tuta mondo. Ĝis nun ĝi estas forigita nur en Sovetio — ĉie aliloke posedas potencon la klaso de grandkapitalistoj, plutokratio, por kies ekzisto estas nepre necese konservi nunan socistaton. Kaj nun en Sovetio havas potencon la klaso, kies vivcelo estas starigi socialismon en la tuta mondo, t. e. senigi la kapitalistaron je ĝia potenco, mono k pano! Ĉu vi pensas, ke ili cedos sen kontraŭstaro? Malverŝajne. Kiel diras J. Lon-

LA RACIO ORDONU

Preterpasas regimento, kun klarionoj k tamburoj. Ĉiu subite sentas emocion, sen la pero de ia penso; tiu ajo, kiu marŝas, ajo homa k pli ol homa, tuj konvertas la rigardanton. Ĉu lia penso konsentas aŭ ne, tio ne havas signifon; ĉar la sango marŝas, la muskoloj sekvas la muzikon; la organismo sentas sian forton, sen ia dubo, sen ia timo; ia varmo supreniras ĝis la okuloj kun noblaj larmoj; la lipo tremas, la naztruoj larĝe malfermiĝas; ĝi estas subita k senkompara feliĉo. Ho malvarma Racio, kion ci proponas al ni anstataŭe?

Tiuj sentoj estas de mi spertitaj; mi supozas, ke ili estas kutimaj al la plimulto da homoj; ili estas tre fortaj en la popolamasoj, aliel la historio estus neklarigebla. La rezonoj tiam estas tute malgravaj, pri tio mi konsentas. Sed kion pruvas tio? Iu socialisto, kiu kantas la "Internacio"-n kun dekmil el siaj samideanoj, spertas same vivan senton. La krucmilitintoj sentis ion samspecon, kiam ili ekkriis ĉiuj kune: "Jeruzalemo! Jeruzalemo!" Tiaj sentoj ne taŭgas por pravigi tezon prefere ol alian. Kaj restas nepruvite, ĉu oni devas akcepti la plej vivan senton k ĝin konsideri kiel pruvon. Se tiel estus, ĉia volupto estus bona, ĉar ne estas pli forlogiĝa emocio ol la atendo al baldaŭa volupto. Mi kredas, ke tre malfacile oni povas ĝin kontraŭstari, same kiel oni tre malfacile kontraŭstaras al la forlogiĝo de popolamaso. Kaj ĉiu konsentos, ke oni devas gardi sin kontraŭ la vivaj sentoj, pri ili an-

Redakcia adreso: A. SCHWARZ, Lerchenstr. 14 Neckarsulm (Germanio).

LA SEKSA PROBLEMO

(Fino. Vd. n-on 338)

La plej akra efiko de la duobla moralo estas la prostituo. La klasa socio de la privata posedrajto k la superrego de la viroj ĉi-tie kreskigis unu el siaj plej malbelaj floroj. La cirkonstanco, ke granda nombro da virinoj estas devigitaj vendi siajn korpojn k por kontanta pago kontentigi la tute fizikan seksinstinkton de la viroj, estas unu el la plej malbonaj makuloj sur nia alte laŭdita civilizo. Sed en speciala grado laborista junularo plej akre devas kontraŭlukti tiun pozicion al la seksa vivo, kiu kondukas al tiaj rezultoj. Ĝi estas en akra kontraŭeco al la idealoj, kiujn socialista junularo devige devas honori. Ĉiu socialista klaskonscia juna laboristo devas kompreni, ke li metas makulon ne nur sur sin mem, sed ankaŭ sur sian klason, k trompas siajn idealojn, kiam li kunhelpas en la konservado de la prostituo, estante ĝia kliento.

Tamen ne temas sin turni kontraŭ la prostituinoj aŭ iliaj klientoj. Ambaŭ partoj ja estas malfeliĉaj viktimoj pro malbona seksmoralo k malbona sociordo. Temas pri la forigo de l' fundamento de prostituo! Do unue de la klasa socio. Sed poste ankaŭ de la seksmoralo transdonita de la eklezio k de la burĝa socio.

Sed ne sufiĉas prediki kontraŭ la malnova k por la nova moralo. Ni devas esplori, kian rajtigon nova seksa moralo havas, k en kia grado la malnova moralo plenumis sian taskon.

La kompreno pri ĉio seksa kiel io malpura k peka, kiel io, kion oni ne devas priparoli, tiel ke neklero estas konsiderata kiel virto, nur estis utila por la tasko krei konscion pri peko en ĉiu aparta homo k tiel doni al la eklezio k al la pastroj potencon super la homa menso, al kiu ili tute ne havas rajton. Tial estas bona kaŭzo por kontraŭbatali ĉi tiun komprenon.

Novtempaj liberaj homoj ne devas toleri, ke ia institucio aŭ alia homo decidas, kion ili devas scii aŭ ne scii. Pri ĉio, kion homo deziras scii k opinias havi intereson por scii, li ankaŭ devas havi okazon por klarigo. Ĉi tie tute ne estas kaŭzo por kontentiĝi per kompromiso. Do — libera vojo por klerigado!

Pli malfacile estas, kiam ni rigardas alian taskon, kiun seksa moralo devige devas plenumi, nome la atento al la venonta generacio. La plej grava k multsignifa konsekvenco de la seksa interrilato nepre estas: la plimultiĝo. Ĉi tiu ĝis nun estis lasita al la blinda okazo aŭ al la bonvolo de ia eventuala providenco. Ĉi tie valoras io simila kiel sur aliaj kampoj, ke la potenculoj de la kapitalista socio opinias vidi sian intereson en la "libera ludo de la fortoj".

"La homoj ne devas ŝanĝi la saĝan ordon de la naturo." La socialismo starigas sin ĝuste kontraŭa al ĉi tio. La homoj ĝuste devas agi reguligante sur ĉiuj kampoj, devas uzi sian propran volon kontraŭ la blindaj fortoj en la naturo k en la socio.

La nuntempa progreso higiena k medicina dume kondukis al tre malpliigita morteco. Ankaŭ la nuntempa tekniko kreis novan solvon, kiu ne estis konata aŭ antaŭsentata de la praŭloj, kiuj kreis la seksmoralon ankoraŭ regantan. Nun estas eble doni al ĉiu aparta homparo memdecidrajton pri plimultiĝo, tiel ke ili mem povas malhelpi la plimultiĝon, kiu antaŭe estis deviga konsekvenco de seksa kunesto. Ĉi tiu cirkonstanco kreas liberan vojon por nova plimultiĝa moralo k nova seksa moralo.

La zorga atento pri la nova generacio, la respondeco pri la infanoj, kiujn oni produktas, k la konsidero pri la socio, ĉu ĝi kapablas ricevi hompliiĝon, povos esti la bazo por la plimultiĝa moralo de la estonto. Al tio venas la eŭgenika (rashigiena) postulo, kiel eble plej nur plimultigi la valorajn soci-utilajn propraĵojn, sed ne la malsanemajn k kontraŭsociajn.

La seksmoralo povas esti komplete liberigata rilate al la plimultiĝo, tiel ke ĝi en pli alta grado ol antaŭe povas konsideri la feliĉon de la apartaj homoj. La samaj postuloj pri solidaro k kamarada konsideremo, kiuj valoras en la rilato inter la homoj ĝenerale k inter la junuloj precipe, devas esti la moral-postuloj en la rilato inter viro k virino. Sed al libero sekvas respondeco! Respondeco al vi mem k al tiu kamarado, kun kiu vi interligiĝas, k en kies vivo vi tiel havos okazon kunformi.

La seksa maturo estiĝas plurajn jarojn antaŭ la korpa k spirita plenmaturiĝo. Ĉi tie troviĝas malfacila stato, kiun oni plej bone kontraŭbatalas per tio, ke la junuloj prokrastas la eniron en la seksvivo tiel longe, kiel tio povas esti efektivigata sen domaĝo. Ĉi tio povas ordinare esti efektivigata dum pluraj jaroj post la seksmaturiĝo. La libera kamarada kunesto inter la gejunuloj nur povas prospere efiki en tiu rilato. Sportu k banu vin en komuneco, realigu la freŝaeran vivadon dum longaj ekskursoj! kaj klopodu esti bonaj kamaradoj en la plej bona senco de ĉi tiu vorto.

Estas unu punkto, kiun oni en ĉi tiu rilato ne povas preterlasi. Plene rompu kun la malbonaj k malutilaj drinkmoroj de la antaŭaj tempoj! Estas nenio, kio en pli alta grado kunhelpis malsuprentiri la seksan vivadon en malpurajon ol la alkoholo, kiu apatiigas kontraŭ la kritiko k surdigas la voĉon de la prudento. Kiom da tro fruaj gravediĝoj ĉe junaj virinoj k seksaj malsanoj ĉe junaj viroj ne

---

taŭe pensi, antaŭvidi la cirkonstancojn, kiuj okazigos ilin, instigi aliajn, se tion ordonas la racio, unuvorte regi sian koron.

La emocio estas bela k bona, kiam ĝi puŝas nin fari agon, kiun la racio antaŭe aprobis; tiam oni lasu ĝin galopi kiel noblan militĉevalon. Sed, dum la pripensado, necesas, ke la fortoj de la koro estu obeigataj. Tio estas necesa. La malfeliĉojn de la homoj naskas la pasioj, k la pasioj sendube estas opinioj, kiujn la sento kunportas, ĉar la rajdisto, tiam, ne plu estas kapabla regi sian rajdobeston.

Tial, kiam oni rezonas pri paco k pri milito, pri la rajto k la neceso, ne estas la taŭga momento por trumpeti k ĉiuj kune kriadi. Ĉe batalo, trafe; ĉe interkonsiliĝo, maltrafe. Sed ni estas tre malproksimaj de ĉia saĝo; k mi konas multajn homojn, kiuj aspiras tiun volupton de la sento, ĉe la reviziaj paradoj, ĉe kunvenoj; k sen ia risko, cetere. Troviĝas grajno da korupto en tiaj plezuroj pro agado ne ligitaj kun la agado mem. *Alen*

El la franca trad. *Herezulo.*

Kial porjunulara bulteno?

Entreprenante ĝian eldonon ni ŝarĝas nin per respondeco. Nia krea povo vekiĝos. Ni streĉos ĉiel niajn fortojn, varbos, agitados, verkos. Ni k nia movado kreskos. La informa bulteno pli firme interligos nin. Ĝi donos al ni fortojn k rimedojn por la klasbatalo, ties atak-brigado ni — la junularo — estu! Ni orde envicigu nin, zorge ekzamenu nian bazon k kun junuleca entuziasmo eklaboru! *A. S.*

TRA ESPERANTIO

La 16-a Kongreso de la Nederlanda Federacio de Lab. Esperantistoj

Ĝi okazis la 12-an de aprilo en Roterdamo. La kresko de l' Federacio k de l' nederlanda esp. movado entute montriĝis ankaŭ en tiu ĉi kongreso. La intereso por ĝi estis tiel granda, ke ne eblis trovi sidlokojn por ĉiuj. Ĉeestis la jarkunvenon preskaŭ 300 personoj (125 pasintjare). En sia malferma parolado la prezidanto menciis la plej gravajn faktojn el la pasinta jaro, kreskantan intereson por esp-o k la asocia laboro, interrilatojn kun aliaj instancoj ktp. Nur li ne estis kontenta, ke *ankoraŭ tro malalta estas la nombro da SAT-anoj* en la Federacio. La Gotenburga konvencio, kiu ligas NFLE kun SAT, devas esti pli obeata. La sekcioj ne tiom multe kiel la Fed.-estraro propagandas por SAT. — La raportoj pri 1930 estas aprobitaj post kelkaj rimarkoj de K-doj Faulhaber, Vesels k de Bruin. K-do Krijt memorigis pri la 20-jara ekzisto de l' Federacio je 1. majo k rakontis div. faktojn el tiu periodo ekde la fondo en 1911, li memorigis ankaŭ la unuajn pionirojn de l' movado. Jubilea komitato transdonis al la Federacio donacon de pli ol 600 guldenoj, kolektitaj per "jubileo-brikoj".

Ĉar en Belgio la Federacio akiras iom pli da influo, necesas tie starigi subfeder. kason kun apartaj kotizoj pro la specialaj mon-cirkonstancoj. Proponoj pri plifortigo de l' federacia kaso per plialtigo de l' kursmono estas malakceptitaj per 393 kontraŭ 359 voĉoj. La kongreso kontraŭis la eldonon de kotizmarkoj per 403 voĉoj kontraŭ 262 (k 83 sindetenoj). Proponon de unu Amsterdama sekcio, ne akcepti policanojn kiel membrojn, kontraŭis propono de Roterdama sekcio, *ne* pritrakti tiun proponon, ĉar ĝi rilatas politikajn tendencojn. Post tumulta k konfuza debato estis akceptite *ne* pritrakti la proponon (per 374 kontraŭ 364 voĉoj); la A'dama proponinta grupo (12 voĉoj) *ne* voĉdonis k foriris post la voĉdono. Per 430 kontraŭ 145 voĉoj (44 sindetenoj) la kongreso decidis aliigi la federacian strukturon de l' organizo en centraligitan. La buĝeto estas unuanime akceptita. Sekretario k redaktoro de "Lab. Esp-isto" estas reelektitaj. Por havi foje kongreson en orienta parto de l' lando, la venonta kongreso okazos en *Apeldoorn.*

Resumo laŭ "Lab. Esperantisto", Amsterd. (18. 4. 31).

Nova provo de mistifikado

La legantoj de "La Nova Epoko" memoras, ke en marto 1930 aperis la fino de l' per daŭrigoj en tiu SAT-revuo publikigita "Historio de la Mondolingvo" de Drezen. Ĉar estis intencite eldoni la verkon ankaŭ libroforme, la presejo havis instrukcion konservi la kompostaĵon, k kiel estis normale en tiu okazo, nelonge post finpresigo en "LNE", t. e. je fino de aprilo, ni rilatis kun la presejo por interkonsenti pri aranĝo de la libroforma eldono. Per letero de 5. majo 1930 la presejo konfirmis nian komision, k la 12. majo ĝi sendis al ni jam la unuajn presprovaĵojn (preskaŭ la duonon de la verko!) pri la finaranĝita enpaĝigita teksto. Sed je la 18. majo alvenas en Lajpcig de la redaktinto de l' tradukita libro, K-do Nekrasov, el Moskvo korektoj k aldonoj por la jam preskaŭ prespreta eldonajo. Ĉar tio necesigis konsiderindajn ŝanĝojn en la aranĝo k sekve signifus pliajn kostojn, ni haviginte al ni la tekston de la korektoj-aldonoj decidis unue trakti kun CK. de SEU pri la plusa pago, k instrukciis al la presejo (je 26. majo) dume prokrasti la presadon de la verko, ĝis ni havos respondon el Moskvo pri la mona flanko de la afero.

Nu, ni ja ricevis respondon, nome de Drezen mem, kiu tre koleris kontraŭ Nekrasov pro ties interveno k diris, ke ne necesas ŝanĝoj nek aldonoj, k urĝis, ke oni senprokraste presigu. El la skribaĵo de Drezen oni eĉ povas kompreni, ke li jam kredis, ke la verko presiĝas (kio estus okazinta sen la Nekrasova sendo de korektoj).

Ĝuste tiutempe trafis nin la informo, ke mono tute ne povas esti sendata el Moskvo al SAT, k tiam ni staris ĉe la rando de bankroto. Sekve ni instrukciis al la presejo prokrasti plue la presadon. Pasis 8 monatoj k nur kiam ni perdis la esperon ricevi la monon k tial ke la presejo skribis, ke ĝi ne povas eterne teni la matricojn, ni ordonis, ke oni detruu ilin (je 14. jan. 1931). En "Isto" (n-o 12) tiu kompatinda Nekrasov (kiu devas finmanĝi la kaĉon, kiun li kuiris), prezentas nun la aferon tiel, kvazaŭ pro nura plezuro ni "vandale" detruigis la kompostaĵon!!

La ŝajnigita indigno de K-do Nekrasov donas al ni la okazon starigi jenan demandon:

Ĉu ne estas tre stranga k pripensiga la koincido, ke ĵus kiam Drezen opinias, ke lia verko estas finpresata, mono ne plu povas esti sendata? Nur la maltrafa komplezemo de la "redaktinto", kiu okazigis prokraston en la presado, ja malebligis tiurilate la sukceson de la makiavela plano de Drezen!

Kiu konas la iaman opinion de Nekrasov pri la ulo, kiun li hodiaŭ devas

havas sian devenon de alkohola influo! — ne de ia ebrio, sed de tiu redukto de la prudenta k sana instinkto, kiun eĉ la plej modera alkohol-konsumo povas kaŭzi.

Vi junaj laboristoj! Vi devas kunhelpi ĉe la kreado de nova tempo, nova moralo. Montru vin indaj je ĉi tiu granda tasko!

J. H. Leunbach (15 076).

Preparu la fakkunsidon!

Nur kvarona jaro devas pasi ĝis nia kongreso en Amsterdamo, dum kiu ni aranĝu fakkunsidon. Necesas jam nun fari la necesajn preparojn. Por ke la organizado glate funkciu, estas dezirinde, ke la Amsterdamaj Junularsekcianoj k interesataj pri la Sekcio Gek-doj formu komitaton, kiu prizorgu kunvenejon, fiksu daton de l' kunveno ktp. Ĉiuj gejunuloj partoprenontaj la fakkunsidon jam antaŭe anoncu sin ĉe tiu komitato, transdonu al ĝi eventuale komunikojn pri traktendaj temoj. Certe ĉi tiu kongreso estos unu el la plej rimarkindaj. Ni estas la rezervujo de la esp. proleta movado. La Sekcio prezentas konsiderindan parton de la SAT-anaro, tial nia fakkunsido havos la stampon de speciala gravo. La sekretario de la Sekcio proponas jenan provizoran tagordon: 1. Raportoj pri la laboro dum pasintaj 2 jaroj (lastjare mankis raportoj pro jam konigitaj kialoj). 2. Elekto de gvidaj Gek-doj por la Sekcio. 3. Diskutado pri nia pozicio k laboro en SAT. — Krome ŝajnas necese okazigi specialan lekcion pri la tasko plenumenda de la esp. junularo en klasbatalo mondskala. Al tiu raporto sekvu ĝisfunda diskutado.

A. Ŝvarc.

flati, tiu sentas nur kompaton por la flatanto.

Helpu al subteninda entrepreno!

Dum julio ĉi-jare okazos en Vieno la duc laborista sport-olimpiado internacia. La estraro de l' aŭstria LEA (ALLE) decidis organizi dum tiu okazo efikajn propagandajn aranĝojn. Sed pro la terura ekonomia situacio, speciale akre premanta la aŭstrian laboristaron, mankas la necesaj monrimedoj por tia ampleksa entrepreno. Ĉiu tamen ekkonas la neceson, ke esp-o okupu en tiu internacia festo la lokon, kiun ĝi meritas. Kiuj povas k volas subteni siaparte per ioma sumo la aranĝojn, tiuj sendu sian eron al la estraro de ALLE (Angererstr. 14, Arbeiterheim, W i e n X X I , Aŭstrio).

TRA LA MOVADO

KRONIKO

GERMANIO. Karlsruhe. Sukcese finiĝis 3 kursoj kun ĉ. 60 komencintoj, gviditaj de K-doj Helfers k Ajo. En du grupoj perfektiĝis la progresintoj. 3 novaj kursoj por komencantoj estas aranĝitaj. *Meissen.* Ĉi tie estis aranĝataj kursoj en la popolaltlernejo (speciale por mildigi la mizeron inter la junaj senlaboruloj) pri div. sciencaj temoj, gimnastiko, ŝakludo k nun ankaŭ pri esp-o; ĉi tiu kurso havas 74 partoprenantojn. Lernolibron (Petro) k vortareton ili ricevis senpage. Dum la kurso la junuloj ricevas lakton k bakaĵon senpage (per komunumaj rimedoj). (8204.)

Naturamikoj atentu!

En pentekosto 1931 la distrikto Francio invitas al renkontiĝo en la Sud-Vogezoj! Ĝi staros sub signo de ambaŭlanda solidaro kontraŭ nova imperiista milit-krimego!

P r o g r a m o :

S a b a t o : Alveno en Gebweiler. Tranoktado en privataj k provizoraj kvartiroj.

D i m a n ĉ o : Supreniro al Peternit, Jungholz, Hartmansvajlerkopf (monto ludinta gravan rolon dummilite), Molkenrajn. Ĉe Naturamika Domo amaskunveno. Tranoktado en kamparan-domoj.

L u n d o : Malsupreniro al Thann; de tie hejmenveturo.

SAT-anoj en Naturamika Asocio de ambaŭ landoj: laŭeble partoprenu ĉiuj!

ĈE LA NEŬTRALULOJ

La sveda parlamento en marto denove unuanime decidis subvencii per 2900 svedaj kronoj porinstruistajn esp. kursojn. La decido estas farita laŭ propono de esp. parlamentanoj K-do Eriksson, Wagnsson k. a. Speciale menciitaj estis la pasintjaraj sukcesaj kursoj sub gvidado de l' sveda instruisto G. Ahlstrand.

*

La Silezia Ligo Esperantista inaŭguros en aŭgusto (15./16.) Zamenhof-monumenton en la banloko Reinerz.

RECENZEJO

Duope ricevitajn verkojn ni recenzas, unuope ricevitajn ni nur mencias.

Karl Radek, Kapitalisma Sklaveco k Socialisma labor-organizo. 31 pĝ. Form. 12×17. Prezo: 0,20 mk.g. Eld. EKRELO. 1931. El rusa lingvo trad. Grupo de Moskvaj esp-istoj, entuziasmuloj de libera laboro.

Radek verkis tiun ĉi broŝuron por refuti la diradojn de l' burĝa gazetaro pri sklavlaboro en Sovetio. Li esploras, ĉerpante el la verkoj de Marks k Engels, la laborkondiĉojn sub kapitalismo, polemikas kontraŭ la reformismo k Kaŭcki k fine klarigas la labororganizan metodon en USSR, kiu ne povas rezigni tute je labordevigo, ekz. rilate al la pli malantaŭaj partoj de l' propra (laborista) klaso, k aplikas ĝin kontraŭ la reprezentantoj de l' renversita klaso. Tamen "la lab. klaso aplikas ĉi devigon ne pro la interesoj de malplimulto, sed pro interesoj de tiu amaso de la plimulto de popolo, kies avangardo ĝi estas". — Sur pĝ. 7 estas monstra vorto: *melioracio* (kial ne sufiĉas: plibonigado?). *N. B.*

Ŝalom-Alejĥem. Ĉe Doktoro. El hebrea lingvo esp-igis Jos. Ravinovic-Tajc. 1931. Jerusalemo, Erec-Izrael, Palestino. Eld. ĉe Heroldo de Esperanto, Köln. 12 pĝ. Form. 13×19 cm. Prezo: 0,25 mk. g.

Tre mallonga ŝercrakonto, en kiu ni plurfoje renkontis la formon "ekbruliĝi" anstataŭ korekte: "ekbruli".

NIA POŜTO

16 835. — Ni ricevis plurajn artikolojn pri la sama temo; via manuskr. aperos en venonta n-o (kun aliaj samspecaj) resumite. *Red.*

8330. — Plej bona traduko ŝajnas al mi esti "senvivaĵo". — N. B.

8270. — Nemembroj de SAT nur povas aliĝi al la Kongreso kiel gastoj. *Adm.*

KORESPONDADO

Unu enpreso, simpla trilinia anonceto kostas 0,80 mk. g., ĉiu plia linio 0,50 mk. g. — Grandaj anoncoj kun kadro: po kv. cm. kostas 0,20 mk. g.

AŬSTRALIO

K-do E. Connolly, 516 Gilbert Rd., *Regent*, Victoria, serĉas seriozajn koresp-antojn en ĉl, pri ĉ. temoj. Resp. garantiata.

FINLANDO

K-doj Frans k Paavo Katajamäki, Kaivokatu 18, k Paavo Hinkka, Hallitusle 17, r. A., *Tampere* kĉl, L, PI.

GERMANIO

K-do Johann Kieninger, Marktplatz 6, *Wasseralfingen/Wttbg.*, interŝ. PK, PI, il. gaz. ktp., ĉefe kun Sovetio. Resp. garantiata.

K-do Herberto Thiel, Jakobistr. 29, *Meissen/Sa.*, kĉl, L, PI, bfl. Resp. garantiata.

K-do Heinz Kienast (14 j., presist-lernanto), Karl-Härting-Str. 3, *Leipzig O 28*, kĉl, L, PK, PI, bfl, pri ĉ. temoj pref. pri sporto.

Halo, skandinavoj! Dum somera vojaĝo tra Danio, Norvegio k Svedio mi okazigos amaskursojn por instruo de esp-o laŭ praktika parol-metodo. Kiu atendas viziton k aranĝus preparan laboron? Pro detaloj tuj interrilatu kun K-do Ajo-Alinger, *Karlsruhe* ap. Rejno, Fridhof.

NEDERLANDO

— Mi serĉas por 40 gelernantoj el finiĝintaj kursoj en Haarlem k Hillegom gekoresp-antojn. Skribu al: K-do Job. Brauckmann, Zolkerduinweg, 22, *De Zilk ĉe Hillegom.*

★ Socialdemokrataj Gek-doj ĉiulandaj! ★

Ekde 31./6. ĝis 7./7. 1931 okazos en "Popoldomo", Leipzig, la Partitago de la Socialdem. Partio de Germanio. Bv. sendi al ĉi tiu instanco salutleterojn el ĉ. landoj. Rezolucio favora al esp. estos prezentata al la Partitago. — Sendu ekspozmaterialon al: K-do Fritz Emmrich, St. Privat Str. 14/III., *Leipzig N 22.* — Rekompenco estas garantiata.

ENHAVO

Presejo: Neudrag, Leipzig (Germanio)